

MONITOR PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ A JUDIKATURY

(A) PRÁVNÍ PŘEDPISY

(1) NÁVRH ZÁKONA NA ZRUŠENÍ ZÁKONA O EVIDENCI TRŽEB

- Dne 24. 6. 2022 projednala Poslanecká sněmovna v prvním čtení vládní návrh zákona, kterým se zrušuje zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb. O tomto návrhu zákona jsme Vás informovali již v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc březen 2022.
- Účinnosti by měl dle navrhovaného znění nabýt k 1. 1. 2023.
- Z důvodové zprávy k návrhu zákona vyplývá, že má zrušením zákona dojít k odlehčení administrativní zátěže a odstranění nákladů spojených s EET pro podnikatele. Návrh nepočítá ani s dalším provozováním systému EET pro dobrovolně evidující podnikatele.
- Návrh bude možné dále projednávat od 23. 8. 2022.

(2) NÁVRH ZÁKONA O ZVLÁŠTNÍCH DŮVODECH PRO ZASTAVENÍ EXEKUCE – DALŠÍ MILOSTIVÉ LÉTO

- Dne 24. 6. 2022 Senát schválil vládní návrh zákona o zvláštních důvodech pro zastavení exekuce, kterým by mělo dojít k opakování tzv. *milostivého léta*, o němž jsme Vás informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc říjen 2021, měsíc duben 2022 a měsíc květen 2022.
- Soudní exekutor zastaví exekuci v řízeních zahájených přede dnem 28. 10. 2021, pokud povinný do 30. 11. 2022 uhradí vymáhanou jistinu, a to za předpokladu, že byla v exekučním řízení vymožena nejméně celá jistina a paušální náhrada nákladů exekuce a takto vymožené plnění není dotčeno právy třetích osob. Paušální náhrada nákladů exekuce je vyčíslena na částku 1.500,- Kč zvýšenou o daň z přidané hodnoty, je-li exekutor jejím plátcem.
- Právní úprava milostivého léta je využitelná pro povinné, jejichž dluh splňuje zákonem stanovené požadavky: (i) dluh je vymáhán exekučně soudním exekutorem, (ii) oprávněným je Česká republika, územní samosprávný celek, statní příspěvková organizace, zdravotní pojišťovna či jiný oprávněný stanovený zákonem a (iii) povinný je fyzickou osobou.
- Povinný bude navíc moci písemně požádat soudního exekutora o sdělení výše částky, která má být uhrazena, přičemž exekutor bude muset odpovědět do 15 dnů.
- Zákon cílí zejména na snížení počtu exekucí vedených v České republice.
- Návrh zákona míří k prezidentu republiky.

(3) NOVELA ZÁKONA O SBÍRCE ZÁKONŮ A MEZINÁRODNÍCH SMLUV

- Ve Sbírce zákonů byla vyhlášena novela zákona o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv, která od 1. 1. 2024 zavádí nový elektronický systém tvorby právních předpisů. O novele jsme Vás informovali již v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc duben 2022.
- Dochází tak k dalšímu ročnímu odkladu účinnosti zákona, původně měl vstoupit v účinnost již 1. 1. 2020.
- Zavedení elektronické Sbírký zákonů má zvýšit dostupnost, přehlednost a srozumitelnost platného práva a jednoduše poskytovat přesné aktuální znění všech platných českých zákonů.
- Nynější podoba zákona má představovat řešení technických problémů s přechodem na nový elektronický systém tvorby právních předpisů, tzv. *projekt e-Legislativa*.
- Nová přechodná ustanovení zákona umožní u návrhů předložených před jeho účinností dokončit legislativní proces ve stávající podobě a podle dosavadních pravidel mimo systém *e-Legislativa*.

(4) NOVELA ZÁKONA O PODMÍNKÁCH PROVOZU VOZIDEL NA POZEMNÍCH KOMUNIKACÍCH

- Dne 2. 6. 2022 prošla prvním čtením v Poslanecké sněmovně novela zákona o provozu na pozemních komunikacích, která má přinést zjednodušení zápisu do registru silničních vozidel. O této novele jsme Vás informovali již v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc květen 2022.
- Dle předlohy bude žádost o zápis do registru možné podat elektronicky, a to i bez protokolu o evidenční kontrole. Některé doklady však bude potřeba doložit v listinné podobě při vyzvednutí osvědčení o registraci vozidla.
- Novelou má dojít ke změnám schvalování technické způsobilosti silničních i zvláštních vozidel, jejich systémů, konstrukčních částí a samostatných technických celků.
- Nově bude možné podat žádost o přepis vozidla na jiného majitele či provozovatele i separátně podáním původního a nového vlastníka či provozovatele vozidla. Žádost však musí obdržet stejný úřad.
- Návrh také upravuje působnost Ministerstva dopravy, Státní plavební správy a Drážního úřadu.
- Dále bude možné projednávat návrh od 2. 8. 2022.

(5) PRÁVNÍ MOŽNOST TZV. E-LEGALIZACE

- Od 1. 7. 2022 nabývají účinnosti příslušná ustanovení zákona o právu na digitální služby, která nově umožňují provedení úředního ověření podpisu i na písemnosti v elektronické podobě, tzv. *e-legalizaci*.
- E-legalizace bude možná u jakéhokoliv elektronického podpisu v elektronickém dokumentu, ale pouze ve formě uznání elektronického podpisu za vlastní.

- E-legalizaci mohou provádět příslušné úřady, notáři, advokáti a pobočky České pošty. Legalizace elektronického podpisu se na dokumentu v elektronické podobě provede připojením ověřovací doložky a legalizace se zapíše do ověřovací knihy. Realizace e-legalizace bude probíhat prostřednictvím služby Úschovna Czech POINT.
- Za vlastní bude možné uznat i prostý elektronický podpis (například pod e-mailovou korespondencí). Rovněž bude možno uznat za vlastní i zaručený elektronický podpis, u jehož certifikátu již došlo k expiraci.
- Příslušná ustanovení zákona o právu na digitální služby upravují tři elektronické alternativy k běžnému úředně ověřenému podpisu:
 - I. Ověření osobou oprávněnou k legalizaci;
 - II. ověření záznamem informačního systému veřejné správy; a
 - III. ověření uznávaného elektronického podpisu.
- Pro úřední ověření podpisu na plné moci k jednání ve formě veřejné listiny je však možné použít pouze e-legalizaci ve formě ověření pravosti elektronického podpisu notářem, subjektem či orgánem dle zákona o ověřování nebo prohlášení advokáta o pravosti podpisu.

(6) NÁVRH NOVELY ZÁKONA O EVIDENCI SKUTEČNÝCH MAJITELŮ

- Vláda dne 8. 6. 2022 schválila návrh novely zákona o evidenci skutečných majitelů, o které jsme Vás informovali již v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc duben 2022, a to v reakci na probíhající řízení o nesplnění povinnosti pro nesprávné provedení IV. a V. AML směrnice.
- Navržené změny se dotýkají zejména vymezení skutečného majitele podle vzoru AML směrnice, kterým se bude rozumět každá fyzická osoba, která v konečném důsledku vlastní nebo kontroluje právnickou osobu nebo právní uspořádání. Kvůli vytýkané nadbytečnosti se tak vypouští prvek tzv. *koncového příjemce*, nadále tedy nebude rozlišováno mezi pojmy *osoba s koncovým vlivem* a *koncový příjemce*.
- Dále se také již nebude rozlišovat přímý a nepřímý skutečný majitel. Dojde ke zpřesnění indikátorů skutečného majitele obchodních korporací. Skutečnými majiteli obchodní korporace v případě, že nebude existovat žádná fyzická osoba s podílem v obchodní korporaci větším než 25 %, budou ty fyzické osoby, které naplňují domněnku ovládnutí dle zákona o obchodních korporacích. Některé obchodní korporace, zejména ty s komplikovanou vlastnickou a řídicí strukturou, tak budou muset zkoumat, zda zápis v evidenci skutečných majitelů bude odpovídat nové právní úpravě.
- Zároveň dochází k omezení výjimek pro subjekty, o nichž platí, že nemají skutečného majitele, pouze na veřejnoprávní právnické osoby. Údaje o skutečném majiteli budou muset nově evidovat také okresní a regionální komory, politické strany a politická hnutí, církve a náboženské společnosti, odborové organizace a organizace zaměstnavatelů, společenství vlastníků jednotek a honební společenstva. U těchto právnických osob by měl být ve většině případů zaveden mechanismus automatického průpisu jejich statutárních orgánů do této evidence.
- Zpřesněny mají být též sankce za nezapsání skutečného majitele, a sice tak, že v takovém případě nelze vyplatit podíl na zisku, jiných vlastních zdrojích nebo likvidačním zůstatku.

- V prvních 6 měsících od účinnosti této novely by obchodní korporace, které splnily evidenční povinnost podle dosavadních pravidel, měly být osvobozeny od poplatku za první návrh na zápis podle nové úpravy.
- Návrhem se nyní bude zabývat Poslanecká sněmovna.

(7) NOVELA ZÁKONA O SPOTŘEBNÍCH DANÍCH

- Ve Sbírce zákonů byla vyhlášena novela zákona o spotřebních daních, která má představovat efektivnější propojení celních režimů s daňovými režimy pro oblast spotřebních daní.
- Cílem změn je především snaha o eliminaci daňových úniků, které mohou vznikat v případě spotřebních daní, a snížení administrativních nákladů. Elektronický systém pro sledování zboží ve volném daňovém oběhu mezi členskými státy má v EU začít fungovat ke dni 13. února 2023.
- Má tak dojít k rozšíření stávajícího elektronického systému EMCS pro sledování pohybu vybraných výrobků v režimu podmíněného osvobození od daně o volný daňový oběh.
- Nově bude vymezena i základní terminologie. Dovozem se bude nyní rozumět pouze propuštění vybraných výrobků do celního režimu volného oběhu nebo celního režimu konečného užití. O neoprávněný vstup se jedná v případě, že vstup vybraných výrobků na daňové území Evropské unie neproběhl dovozem a vznikl celní dluh.
- Definovány budou také pojmy evidovaného odesílatele a evidovaného příjemce, přičemž se jedná o osoby, které uskutečňují dopravu vybraných výrobků uvedených do volného daňového oběhu mezi členskými státy, a je jim na základě oznámení přiděleno jedinečné číslo pro dopravu ve volném daňovém oběhu.
- Úpravou prochází i pravidla pro částečnou ztrátu tzv. vybraných výrobků, tedy zboží podléhající spotřební dani. Jedná se o nepředvídatelné ztráty, které nepřekračují technicky zdůvodněnou ztrátu a vznikají v důsledku povahy daného zboží. Zboží odpovídající částečně ztrátě bude osvobozeno od daně.
- Novela obsahuje též možnost vrácení piva zpět do režimu podmíněného osvobození od spotřební daně za účelem jeho přepracování nebo likvidace.

(8) NÁVRH ZÁKONA V SOUVISLOSTI S VYUŽÍVÁNÍM DIGITÁLNÍCH NÁSTROJŮ V PRÁVU OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ

- Poslanecká sněmovna dne 15. 6. 2022 projednala prvním čtením vládní návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s využíváním digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností a fungováním veřejných rejstříků, o kterém jsme Vás informovali již v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc leden 2022.
- Návrh dále implementuje tzv. směrnici o digitalizaci, která usiluje o zavedení možnosti plně elektronického vytvoření kapitálových společností. Lhůta pro implementaci předpisů EU je do 1. 8. 2023.
- Plně elektronické založení kapitálových společností by mělo probíhat za využití vzorových společenských smluv. Posíleno by též mělo být i využívání digitálních nástrojů v průběhu celého životního cyklu obchodní korporace. Jednou z nejvýznamnějších navrhovaných změn je možnost obchodních korporací zapisovat údaje do veřejného rejstříku, ukládat listiny do sbírky listin a zřizovat pobočky v jiných členských státech plně elektronickou formou.
- Rozšířen by na základě novely byl i rozsah veřejně a bezplatně přístupných údajů o všech kapitálových společnostech zapsaných v členských státech EU na internetových stránkách.

- Novela přináší rozdělení veřejnoprávní a soukromoprávní roviny procesu zakládání obchodních korporací. Procesy spojené se založením, získáním živnostenského oprávnění a zápisem do veřejného rejstříku budou dle návrhu moci probíhat současně. Nově zakládané právnické osoby by navíc měly možnost volby, v jaké fázi procesu svého založení budou ohlašovat živnost či žádat o koncesi. Živnostenské oprávnění však vznikne nejdříve dnem zápisu zahraniční osoby do obchodního nebo obdobného rejstříku.
- Novela se zabývá i novými kritérii bezúhonnosti pro výkon funkce člena orgánu. Nezpůsobilost by se nyní odvíjela od rozhodnutí českého nebo zahraničního orgánu veřejné moci zakazujícího dané osobě výkon funkce z důvodů souvisejících s insolvenčním řízením nebo v případě odsouzení za vybrané trestné činy. V současné době se pro účely posouzení splnění podmínek pro výkon funkce člena orgánu obchodní korporace vychází z vymezení bezúhonnosti podle živnostenského zákona.
- Novela také počítá se zavedením evidence osob vyloučených z funkce člena voleného orgánu obchodní korporace. Existenci překážky výkonu funkce v jiném členském státě Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru bude možné ověřit prostřednictvím systému propojených rejstříků. Pro účely zápisu člena orgánu obchodní korporace by tak již nebylo nutné předkládat výpis z rejstříku trestů.
- Návrh bude dále projednáván od 15. 8. 2022.

(9) NOVELA ENERGETICKÉHO ZÁKONA

- Ve Sbírce zákonů byla vyhlášena vládní novela energetického zákona, která reaguje na současnou krizi na trhu s energiemi v oblasti dodávek zemního plynu.
- Při skladování zásob zemního plynu budou nyní plně využívány zásobníky plynu. Dochází totiž k odblokování jejich rezervované, ale nevyužité kapacity.
- Komplexními změnami prochází také institut tzv. dodavatele poslední instance. Povinnost dodávky poslední instance nyní zaniká uplynutím 3 měsíců, nikoliv původních 6 měsíců, od jejího vzniku, jestliže zákazník nezmění dodavatele elektřiny nebo plynu před uplynutím této doby. Povinnosti dodavatele poslední instance nově dopadnou na distribuční firmy, které mají ve své distribuční soustavě připojeno víc než 90.000 odběrných míst. Dodavatelem poslední instance se stane ten z nich, který má odběrných míst nejvíce.
- Na základě pozměňovacích návrhů stane v čele Energetického regulačního úřadu opět předseda rady. Předseda rady jedná jménem Energetického regulačního úřadu a stojí v jeho čele, rada bude rozhodovat pouze ve stanovených případech.

(10) NÁVRH NOVELY ZÁKONA O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM

- Dne 15. 6. 2022 prošel prvním čtením v Poslanecké sněmovně vládní návrh novely zákona o svobodném přístupu k informacím, o kterém jsme Vás informovali již v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc květen 2022.
- Novela zahrnuje povinnost poskytovat informace o výši platů a odměn vysokých státních úředníků a manažerů.
- Nově bude muset poskytovat informace i skupina ČEZ, která v současnosti zveřejňuje pouze smlouvy v registru smluv. V budoucnu by měla poskytovat i informace o dodávkách elektřiny a další údaje nad rámec běžného obchodního styku, které podnik konkurenčně nepoškodí.

- Dle návrhu by povinnými subjekty byly i tzv. veřejné podniky v odvětvích dopravy a veřejných služeb.
- Profesionální samosprávné komory budou povinny poskytovat pouze informace vztahující se k výkonu veřejné správy, který jim byl svěřen zákonem.
- Povinné subjekty budou zveřejňovat dynamická data, která nejsou obsažena v registrech a jejichž poskytnutí není zákonem omezeno, způsobem umožňujícím dálkový přístup, zejména prostřednictvím rozhraní pro programování aplikací jako otevřená data, bezprostředně po jejich shromáždění.
- Upravuje se též zveřejňování datových souborů s vysokou hodnotou (geoprostorové údaje, pozorování Země a životního prostředí, meteorologie, statistika, společnosti a vlastnictví společností, mobilita) a přístup k datům vypracovaným v rámci vědeckého výzkumu nebo vývoje hrazeného z veřejných prostředků, pokud nejsou chráněna podle zákonů upravujících ochranu výsledků autorské, vynálezecké nebo obdobné tvůrčí činnosti.
- Novela by měla také usnadňovat vymahatelnost práva na informace a implementovat unijní směrnice o otevřených datech do českého právního řádu.
- Návrh bude možné dále projednávat od 1. 7. 2022.

(11) NOVELA ZÁKONA O OCHRANĚ SPOTŘEBITELE A OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU

- Poslanecká sněmovna dne 15. 6. 2022 projednala v prvním čtení vládní návrh novely zákona o ochraně spotřebitele a občanského zákoníku, o kterém jsme Vás informovali již v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc duben 2022.
- Návrh transponuje směrnici EU č. 2019/2161. Účelem novely je zvýšení ochrany spotřebitelů a náprava nesprávné transpozice evropského práva do úpravy Občanského zákoníku a jiných nejasností a nepřesností v právní úpravě.
- Novela např. zavádí právo spotřebitele, jenž byl dotčen nekalou obchodní praktikou, vedle nároků plynoucích z Občanského zákoníku, odstoupit od smlouvy ve lhůtě 90 dnů ode dne uzavření smlouvy, pokud je to přiměřené, nebo požadovat přiměřené snížení ceny v rozsahu odpovídajícím povaze a závažnosti nekalé obchodní praktiky. Dále dochází ke zpřesnění informačních povinností podnikatelů vůči spotřebitelům a ke zpřesnění právní úpravy reklamace.
- Novela dále prodlužuje dobu, po kterou je presumována existence vady již při převzetí zboží ze šesti měsíců na jeden rok a ruší v českém právním řádu úpravu zákonné záruky na zboží, která v českém právním řádu existovala minimálně od roku 1964.
- Nově se oddíl Občanského zákoníku o zvláštních ustanoveních o prodeji zboží již neuplatní na vztahy podnikatele a nepodnikatele (tj. nejen spotřebitelů, ale také nepodnikajících právnických osob), ale bude se vztahovat pouze na vztah podnikatele a spotřebitele.
- Novela také staví najisto, že výčet zneužívajících ujednání uvedených v § 1814 Občanského zákoníku, který novela navíc také rozšiřuje, není demonstrativní, ale dané situace budou vůči spotřebitelům vždy zakázané. Nově se stanoví právní domněnka, že zneužívající a zakázané ujednání je takové ujednání ve smlouvě, které např. zakládá podnikateli právo vypovědět závazek bez důvodu hodného zvláštního zřetele bez přiměřené výpovědní doby, nebo odkládá určení ceny až na dobu plnění.
- Dále budou též stanovena pravidla pro poskytování digitálního obsahu a prodej zboží s digitálními prvky či zpřesňuje se úprava záruky za jakost u koupě movitých věcí.

(12) NÁVRH NOVELY ZÁKONA O POJISTNÉM NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

- Senát dne 29. 6. 2022 schválil návrh novely zákona o pojistném na sociální zabezpečení, jenž má motivovat zaměstnavatele k preferenci zkrácených pracovních úvazků pro vybrané skupiny zaměstnanců, kteří z důvodu různých životních situací zpravidla nemohou pracovat po stanovenou týdenní pracovní dobu.
- Podle novely bude výše slevy dosahovat 5 % z úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců, na které je sleva uplatňována. Nižší pojistné se týká např. rodičů dětí do deseti let, pečujících o postižené děti do deseti let, studentů, handicapovaných, osob mladších 21 let nebo starších 55 let. Rozsah stanovené kratší pracovní nebo služební doby musí činit nejméně 8 hodin a nanejvýš 30 hodin týdně.
- Návrh zákona vymezuje případy, kdy sleva na pojistném za zaměstnance nenáleží. Je tomu tak například v případě, kdy úhrn vyměřovacích základů zaměstnance ze všech zaměstnání vykonávaných v pracovním nebo služebním poměru u téhož zaměstnavatele za kalendářní měsíc je vyšší než 1,5násobek průměrné mzdy, dále také když úhrn vyměřovacích základů zaměstnance ze všech zaměstnání vykonávaných v pracovním nebo služebním poměru u téhož zaměstnavatele připadající na 1 hodinu z úhrnu odpracovaných hodin ze všech těchto zaměstnání v kalendářním měsíci je vyšší než 1,15 % průměrné mzdy nebo také v případě, že odpracovaná doba v pracovním nebo služebním poměru zaměstnance ze všech zaměstnání k témuž zaměstnavateli, včetně dob, které se považují za výkon práce nebo služby, překročí u téhož zaměstnavatele v kalendářním měsíci 138 hodin. Návrh zákona vymezuje i další případy, kdy sleva na pojistném za zaměstnance nenáleží.
- Návrh nyní zamíří k prezidentovi.

(13) ZÁKON O JEDNORÁZOVÉM PŘÍSPĚVKU NA DÍTĚ

- Ve Sbírce zákonů byl vyhlášen zákon o jednorázovém příspěvku na dítě.
- Účelem návrhu je zejména zlepšení příjmové situace rodin s dětmi. Výše příspěvku bude činit 5.000 Kč. Příspěvky budou vypláceny krajskými pobočkami Úřadu práce.
- Nárok na příspěvek se týká dětí do 18 let, pokud mají současně nárok na výplatu přídatku na dítě nebo pokud rozhodný příjem posuzovaných osob, s nimiž dítě ke dni podání žádosti o příspěvek žije, v roce 2021 nepřesáhl 1.000.000 Kč hrubého.
- Řízení o přiznání příspěvku bude zahajováno na žádost dítěte zastoupeného zákonným zástupcem nebo osobou, které bylo dítě svěřeno do péče, za předpokladu, že s dítětem v době podání žádosti žijí. Žádost bude možné podat skrze kontaktní místo veřejné správy či prostřednictvím elektronické aplikace Ministerstva práce a sociálních věcí nebo prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy.

(14) NOVELA STAVEBNÍHO ZÁKONA

- Ve Sbírce zákonů byla vyhlášena novela stavebního zákona, o které jsme Vás informovali již v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc únor, březen, duben a květen 2022.
- Novela nového stavebního zákona odkládá zřízení státní stavební správy, a to zejména Nejvyššího stavebního úřadu do 1. 7. 2023, a všechny kroky směřující k naplňování a faktickému vzniku krajských stavebních úřadů tak, aby tyto úřady mohly být případně další novelou nahrazeny jinou soustavou vykonávající působnost v oblasti stavebního řádu.

- Nový stavební zákon se tak podle původní účinnosti od 1. 7. 2023 bude používat pouze ve vztahu k tzv. vyhrazeným stavbám, které spadají do působnosti Specializovaného a odvolacího stavebního úřadu.

(15) NOVELA TRESTNÍHO ZÁKONÍKU

- Ve Sbírce zákonů byla vyhlášena novela trestního zákoníku, o které jsme Vás informovali již v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc duben 2022.
- Nově bude možné trestně stíhat podvodné použití bezhotovostních platebních prostředků či jednání související s podvodným použitím bezhotovostních platebních prostředků (krádež, podvodné padělání, přechovávání či opatření), a to i v případě, že jsou spáchány online, např. podvodné získávání platebních údajů (tzv. *phishing*) nebo neoprávněné kopírování elektronických údajů (tzv. *skimming*), či podvodů souvisejících s informačními systémy, které spočívají v uskutečnění nebo způsobení převodu peněz, peněžní hodnoty či virtuální měny (hackerské útoky na počítače s cílem získat neoprávněný přístup do internetového bankovníctví poškozeného).

(16) NÁVRH NOVELY ZÁKONA O OCHRANĚ OZNAČENÍ PŮVODU A ZEMĚPISNÝCH OZNAČENÍ

- Senát dne 29. 6. 2022 schválil vládní návrh novely zákona o ochraně označení původu a zeměpisných označení.
- Prostřednictvím návrhu má zejména dojít k adaptaci na nařízení Evropského parlamentu a Rady 2019/1753 ze dne 23. 10. 2019 o opatřeních Unie po jejím přistoupení k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označeních. Přistoupení EU k Ženevskému aktu umožňuje získat vedle ochrany označení původu či zeměpisných označení podle unijních předpisů i ochranu mezinárodní pro unijně zapsaná označení.
- V České republice bude nadále poskytována národní ochrana pouze těm označením původu a zeměpisným označením, jejichž ochrana není unijním právem zabezpečena. Výlučná unijní ochrana se vztahuje na zemědělské výrobky nebo potraviny, které jsou určeny pro lidskou výživu, a zemědělské výrobky neurčené pro lidskou výživu, lihoviny, vína a aromatizovaná vína.
- Návrhem by také mělo dojít k odstranění neodůvodněných rozdílů v kvalitativních požadavcích na parametry národní a unijní ochrany označení původu a zeměpisných označení uvedených výrobků a potravin.
- Zákon míří k prezidentu republiky.

(17) NOVELA ZÁKONA O KYBERNETICKÉ BEZPEČNOSTI

- Poslanecká sněmovna dne 17. 6. 2022 schválila vládní návrh novely zákona o kybernetické bezpečnosti již v prvním čtení.
- Návrh reaguje na legislativu EU v této oblasti, a to zejména na tzv. akt o kybernetické bezpečnosti. Posílena má být navíc pozice Agentury EU pro kybernetickou bezpečnost (ENISA).
- Dle návrhu by se Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost (dále jen **NÚKIB**) stal vnitrostátním orgánem certifikace v kybernetické bezpečnosti. Dobrovolnou certifikací se osvědčí, že produkty, služby a procesy splňují stanovené bezpečnostní požadavky. NÚKIB bude také dohlížet na pravidla zahrnutá v evropských systémech certifikace kybernetické bezpečnosti a tato pravidla vymáhat.

(18) NOVELA ZÁKONA O STŘETU ZÁJMŮ

- Ve Sbírce zákonů byla vyhlášena novela zákona o střetu zájmů, která předpokládá, že majetková oznámení politiků budou v registru ministerstva spravedlnosti opět přístupná na základě individuální žádosti.
- V souvislosti s přístupem do registru na základě individuální žádosti novela upravuje identifikaci žadatele.
- Předloha reaguje na předloňské rozhodnutí Ústavního soudu, kterým bylo zrušeno volné nahlížení do centrálního registru pro porušení práva politiků na soukromí. Novela tak napravuje stav, kdy registr nebyl přístupný.
- Novelou je také omezen okruh obecních politiků spadajících pod zákon o střetu zájmů. Nezahrnuje neuvolněné představitele obcí, kteří za tuto práci nepobírají mzdu. Dosavadní data o těchto představitelích tak z registru zmizí.

(19) NOVELA ZÁKONA O STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPOŘE

- Ve Sbírce zákonů byla vyhlášena novela zákona o státní sociální podpoře, která má zjednodušit administraci v souvislosti s příspěvkem na bydlení a zpřesnit podmínky pro dávku mimořádné okamžité pomoci.
- Dochází ke zrušení povinnosti každoročně žádat o příspěvek na bydlení, bude totiž přiznáván na dobu neurčitou. Skutečnosti rozhodné pro nárok a výši příspěvku na bydlení budou povinně dokládány jen jednou za půl roku. Ruší se navíc i povinnost rozepisovat náklady za plnění poskytované s užíváním bytu na jednotlivé položky a povinnost podmiňovat nárok na příspěvek na bydlení předkládáním pravidelného zúčtování zálohově placených služeb.
- Zvyšuje se též flexibilita čerpání rodičovského příspěvku. Jeho výše bude nově limitována částkou 13.000 Kč měsíčně.
- Nárok na dávku mimořádné okamžité pomoci se rozšiřuje o další situace. Prodlužuje se mimo jiné i délka rozhodného období, v rámci kterého bude situace žadatele hodnocena.

(B) DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ**(1) DOTACE NA OCHRANU DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ A PORADENSTVÍ**

- Fond pro MSP Ideas Powered for Business je grantový program, který byl vytvořen za účelem pomoci malým a středním podnikům (MSP) z EU v oblasti práv duševního vlastnictví. Program probíhá na základě iniciativy Evropské komise, kterou provádí Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO).
- V roce 2022 dochází k rozšíření dotací pro malé a střední podniky na ochranné známky, průmyslové vzory registrované mimo území EU a patentové přihlášky. Zájemcům je poskytována i pomoc se strategií v oblasti duševního vlastnictví.
- Díky zjednodušení administrativy mohou zájemci o dotace žádat kdykoli během roku, a to v období od 10. 1. 2022 do 16. 12. 2022. Žádost může podat majitel, zaměstnanec nebo zplnomocněný zástupce malého nebo středního podniku v EU s oprávněním za podnik jednat. Granty se vždy převádějí přímo danému podniku.
- Dotaci lze čerpat prostřednictvím 2 druhů poukázek, z nichž každá je určená k částečnému proplacení nákladů vybraných činností:

- I. První typ voucheru je určený pro dotace na tzv. IP scan a přihlášky ochranných známek a průmyslových vzorů, přičemž maximální výše dotace pro tento typ voucheru dosahuje 1.500 eur. V České republice je pro IP scan stanovena jednotná cena 900 euro a dotace na IP scan činí 90 %. Dotace na ochranné známky a průmyslové vzory registrované v EU je 75 % a dotace na mezinárodní ochranné známky a průmyslové vzory 50 %.
 - II. Druhý typ voucheru s maximální výší dotace 750 eur je určený pro dotace na národní patentové přihlášky. Tuto poukázku lze využít k proplacení 50 % nákladů na poplatky spojené s podáním přihlášky patentu na vnitrostátní úrovni.
- Fond obsahuje pouze omezené množství finanční prostředků, k přerozdělení je přitom určeno až 47 milionů EUR. Dotace jsou udělovány dle pořadí podaných žádostí a finanční prostředky fondu pravděpodobně již nebudou navyšovány.

(C) GDPR

(1) COOKIES LIŠTY A JEJICH NEDOSTATKY

- Úřad pro ochranu osobních údajů (dále jen ÚOOÚ) za 1. pololetí roku 2022 v souvislosti se zavedení tzv. *principu opt-in* v oblasti cookies v rámci své činnosti monitoroval dodržování obecného nařízení pro ochranu osobních údajů (GDPR) v souvislosti s nastavením zpracování cookies souborů u různých provozovatelů webových portálů a stránek.
- Svůj záměr monitorovat dodržování obecného nařízení pro ochranu osobních údajů (GDPR) v souvislosti s nastavením zpracování cookies souborů zveřejnil ÚOOÚ již ve svém kontrolním plánu pro rok 2022, o kterém jsme Vás informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc únor 2022. Činnost ÚOOÚ probíhá též na základě jednotlivých podnětů a stížností.
- ÚOOÚ v případě porušení právních předpisů oslovuje příslušné správce, aby zjednali nápravu. V případě, že k nápravě nedojde, hrozí dotčeným provozovatelům zejména sankce finančního charakteru.
- Mezi hlavní nedostatky, které byly dle ÚOOÚ zjištěny při provádění kontrol, lze zařadit zejména používání netechnických cookies bez souhlasu, neúměrně dlouhá doba platnosti cookies vzhledem k jejich účelu, špatná kategorizace cookies, absence informací o konkrétních použitých cookies a další.

(D) JUDIKATURA

(1) OMEZENÍ VSTUPU DO HOTELU DĚTEM DO 15 LET Z LEGITIMNÍCH DŮVODŮ (rozsudek Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 7 As 9/2021)

- Nejvyšší správní soud (dále jen NSS) ve svém rozsudku potvrdil, že provozovatel hotelu může zakázat vstup dětem mladším 15 let, pokud pro to má legitimní důvody, jedná transparentně a odpovídá to jeho obchodnímu modelu.
- NSS tak popřel domnělou diskriminaci na základě věku ze strany hotelu poskytujícího wellness služby a současně se odchýlil od své starší judikatury, která naopak v obecném zákazu vstupu dětí mladších 6 let do restaurace spatřovala nepřipustnou diskriminaci neodůvodněnou legitimním cílem.

- Česká obchodní inspekce uložila provozovateli wellness hotelu s nudistickou zónou pokutu za to, že neumožňoval ve svém zařízení pobyt dětem mladším 15 let. Vyloučení všech osob mladších 15 let z ubytovacích služeb totiž nepovažuje za přiměřený prostředek. Provozovatel hotelu se však rozhodl bránit a poukázal na to, že smyslem sporného opatření je v souladu s obchodním modelem a povahou poskytovaných služeb zajistit hotelovým hostům klidné a tiché prostředí.
- NSS neshledal vyloučení osob mladších 15 let z ubytovacích služeb jako nepřiměřené a uznal, že jde o nezbytný prostředek vedoucí k cíli, kterým má být v případě tohoto hotelu zajištění klidného a tichého prostředí vhodného k relaxaci. Rozdíl posuzované věci tak spočívá především v povaze poskytovaných služeb a tomu odpovídajícímu uzpůsobení celého zařízení.

(2) ROZHODOVÁNÍ O VEŘEJNĚ PŘÍSTUPNÝCH KOMUNIKACÍCH (rozsudek Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 10 As 99/2022)

- NSS vyhověl kasační stížnosti obce Hrazany na Písecku ve sporu kvůli zatarasené lesní cestě oborou.
- NSS se ve svém rozhodnutí opírá o judikaturu prvorepublikového správního soudu, který rozhodoval v podobné kauze. Z rozhodnutí prvorepublikového správního soudu vyplývá, že nerozhoduje pouze délka cesty, ale záleží i na jiných okolnostech, které mohou mít vliv na úvahu, proč se daná cesta užívá.
- Dále NSS rozvíjí, že už jen na základě obecné zkušenosti platí, že cesta po silnici představuje pro děti či seniory větší riziko než cesta lesní oborou. V daném případě je navíc cesta po silnici o cca 1,5 km delší. Jde tak o významnější vzdálenost, zvyšující nejen diskomfort, ale především násobící nebezpečí, které vyvěrá z provozu na silnici.
- NSS zdůrazňuje, že nelze uvažovat pouze o motoristech, kterým se skutečně v důsledku uzavření obory žádné příkoří neděje. Pro cyklisty a zejména pro pěší i pouhé prodloužení cesty představuje znatelný zásah do jejich pohybu v dané lokalitě. Je tak potřeba pečlivě zvážit bezpečnost alternativní trasy a její využitelnost pro chodce a cyklisty.

(3) ZNEMOŽNĚNÍ STAHOVÁNÍ NĚKTERÝCH FILMŮ Z ULOŽ.TO (rozsudek Nejvyššího soudu, sp. zn. 23 Cdo 1840/2021)

- Nejvyšší soud (dále jen NS) potvrdil verdikt významného rozhodnutí Vrchního soudu v Praze v oblasti autorských práv na internetu, na jehož základě nelze na serveru Ulož.to vyhledat a stáhnout několik českých filmů.
- NS shledal úvahy Vrchního soudu v Praze o povinnosti omezit vyhledávání a stahování jen u konkrétních děl jako správné. I do budoucna tak lze tuto povinnost uložit jen v případě, že se prokáže porušování autorských práv, není totiž dost dobře možné paušálně kontrolovat obsah všech souborů, které uživatelé na server vložili.
- Dle NS nenese Ulož.to přímou zodpovědnost za porušování autorských práv některými uživateli, a to i vzhledem k tomu, že po upozornění závadné soubory maže. Sama skutečnost, že poskytovatel služby obecně ví o tom, že jsou prostřednictvím jeho služby neoprávněně zpřístupňována díla, stejně jako výdělečná povaha poskytování služby, nestačí k závěru, že poskytovatel služby jedná s cílem účastnit se jednotlivých autorskoprávních deliktů neoprávněného sdělování těchto děl veřejnosti.
- V odůvodněných případech však lze serveru uložit, aby službu v určitém rozsahu přestal poskytovat, pokud by mělo dojít k porušování autorských práv.

**(4) PODOBA RODNÉHO ČÍSLA
(nález Ústavního soudu, sp. zn. II. ÚS 2460/19)**

- Ústavní soud (dále jen ÚS) zamítl ústavní stížnost stěžovatele, který se narodil jako muž, necítí se ovšem ani jako muž, ani žena, nýbrž jako osoba „neutrálního“ pohlaví, a rozhodl tak, že nelze měnit rodné číslo na neutrální ani jiný tvar.
- Příklad navázal na rozhodnutí související s problematikou rodného čísla z března tohoto roku, kdy ÚS zamítl zrušení několika pasáží občanského zákoníku.
- Stěžovatel se v tomto případě domáhal změny rodného čísla. Domníval se totiž, že díky podobě jeho rodného čísla lze dovodit, že se jedná o muže.
- Dle odůvodnění ÚS nenáleží měnit binární chápání pohlaví v České republice, a to jak společenské, tak právní. Přestože rodné číslo informací o pohlaví obsahuje, není k rozlišování pohlaví primárně určeno. Zákon pouze upravuje speciální podobu rodného čísla pro ženy, stěžovatel se ovšem necítí být ani ženou.
- Z ústavního pořádku neplyne právo na to, aby rodné číslo zaznamenávalo něčí pohlaví či pohlavní identitu. Ani z práva na soukromí či z jiného práva zaručeného ústavním pořádkem nelze dovodit právo na to, aby stěžovatelovo rodné číslo vyjadřovalo pohlaví, které stěžovatel nejenže nemá, ale se kterým se ani sám neidentifikuje. Práva, kterých se stěžovatel domáhá, pak nevyplývají ani z judikatury Evropského soudu pro lidská práva, který dosud řešil skutkově i právně odlišné případy.

**(5) NÁVRH NA ZRUŠENÍ VĚKOVÉ HRANICE 70 LET PRO SOUDCE
(usnesení Ústavního soudu, sp. zn. Pl. ÚS 32/21)**

- ÚS odmítl návrh Okresního soudu v Olomouci na zrušení věkové hranice 70 let pro české soudce. Dle zákona totiž funkce soudce zaniká uplynutím kalendářního roku, v němž soudce dosáhl věku 70 let.
- ÚS poukazuje zejména na to, že v justici mají větší význam intelektuální schopnosti, nikoliv fyzický výkon a odkázal i na demografický vývoj. Zabýval se však spíše pravomocí soudu k určovací žalobě rozhodovat o tom, zda je někdo soudcem, respektive zda něčí funkce soudce k určitému datu zaniká. Dle většiny rozhodujících soudců nebyl okresní soud v takové pozici, aby se mohl trváním soudcovského mandátu zabývat, nemohl tedy podat ani návrh na zrušení dané právní úpravy.
- Několik disentujících soudců však ve svém stanovisku kritizuje způsob, jakým ÚS rozhodl. Dle nich se měl ÚS problematikou věcně zabývat a vyhlásit jasný a závazný nález, byť zamítavý, aby byl ozřejměn postoj ÚS k této věci.

**(6) NESPRÁVNÉ POUČENÍ O OPRAVNÉM PROSTŘEDKU
(nález Ústavního soudu, sp. zn. III. ÚS 356/22)**

- ÚS se zabýval ústavní stížností stěžovatelky, která byla v řízení před obecnými soudy nesprávně poučena o opravném prostředku, a byl jí tak odňat přístup k odvolacímu soudu.
- ÚS vykládá, že mezi úkoly odvolacího soudu v rámci řízení o odvolání proti rozhodnutí ve věci samé patří také přezkum rozhodnutí o nepřipuštění změny žaloby, a to v plném rozsahu. Obecné soudy tak dle ÚS pochybily tím, že nerespektovaly závěr plynoucí z relevantního stanoviska pléna ÚS.
- ÚS dále rozvíjí, že v případě, kdy se stěžovatelka řídila nesprávným poučením krajského soudu o nepřípustnosti odvolání, jež nebylo napraveno ani navazujícím rozhodnutím vrchního soudu, musí zde být nejprve zjednána náprava v podobě otevření možnosti odvolání k vrchnímu soudu ve vztahu k přezkumu dotčeného výroku usnesení krajského soudu, jímž byla připuštěna změna návrhu na nařízení předběžného opatření, jelikož připuštěním změny návrhu byl redefinován předmět řízení, o němž bylo následně rozhodováno.

**(7) NEZÁVISLOST KÁRNÉHO SENÁTU NEJVYŠŠÍHO SPRÁVNÍHO SOUDU
(rozsudek Evropského soudu pro lidská práva, Grosam v. Česká republika, č. stížnosti 19750/13)**

- Evropský soud pro lidská práva (dále jen **ESLP**) se zabýval otázkou nezávislosti a nestrannosti kárného senátu NSS, který vede řízení proti soudcům, státním zástupcům a exekutorům, v návaznosti na stížnost exekutora, kterého v roce 2010 kárně zažalovala tehdejší ministryně spravedlnosti.
- Stěžovatel ve své stížnosti namítal zejména to, že vedené kárné řízení nesplňovalo kritéria řádného procesu, disciplinární senát nenaplnuje potřebné parametry nezávislého a nestranného soudu a proti rozhodnutí kárného senátu není možné podat odvolání.
- ESLP shledal porušení Úmluvy o ochraně lidských práv, kritizována je především jednoinstančnost kárných řízení, dále také nevyhovující transparentnost a kritéria, podle nichž jsou potenciální přísedící zařazováni na seznamy, a nedostatečná objektivní nezávislost a nestrannost přísedících.
- Ve svém rozhodnutí tak ESLP ukládá České republice přijmout obecná opatření k nápravě, zároveň však zdůraznil, že z rozsudku nelze dovozovat povinnost státu obnovit všechna podobná řízení, v nichž bylo pravomocně rozhodnuto. Ožívá tak debata o možné dvoustupňovitosti kárného řízení.
- Rozhodnutí zatím není konečné.

KONTAKT

TAUBEL LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.

Sokolovská 68/105, 186 00 Praha 8 - Karlín

OFFICE@TAUBELLELEGAL.COM

+420 226 251 055

Taubellegal
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ